# Analiza podatko študentov biologije 3. letnik 2011/12

### Andrej Blejec

# 19. januar 2012

### Kazalo

1	Vnos podatkov	1					
2	Pregled osnovnih podatkov						
3	Pregled urejenih podatkov 3.1 Opisna statistika	8 9 10					
4	Testiranje hipotez 4.1 Ali so fantje večji od deklet?	13 13 17					
5	Kontingenca $5.1$ Asociacija ( $2 \times 2$ )	<b>23</b> 24					
6	Korelacija in regresija	26					

### Povzetek

Študentje biologije so v okviru predmeta Statistika pripravili zbirko podatkov o nekaterih telesnih merah sebe in staršev. V tem zapisu so prikazane nekatere možne analize.

# Kazalo

### > 1fn <- "ST2011.txt"

Ime datoteke s podatki ST2011.txt.

### 1 Vnos podatkov

Podatki so bili zbrani na spletni strani predmeta BI022 Statistika na sistemu Moodle. Shranjeni so v datoteki ST2011.txt.

### Vnos podatkov

```
> data <- read.table(file.path("../data",</pre>
     1fn), sep = "\t", header = TRUE)
> str(data)
                    51 obs. of 12 variables:
'data.frame':
 $ starost: int 58 23 21 20 21 20 21 21 21 23 ...
 $ mesec : int 7 3 4 10 1 4 10 4 7 1 ...
 $ spol : Factor w/ 2 levels "F ženski ", "M moški ": 2 1 1 1 1 1 1 1 2 ...
        : int 88 54 42 60 52 56 58 77 60 95 ...
 $ visina : num 178 174 152 170 171 170 170 169 170 190 ...
        : int 175 171 150 155 171 174 169 169 168 201 ...
 $ roke
 $ cevelj : int 44 40 37 39 39 40 39 40 39 46 ...
 $ lasje : Factor w/ 2 levels "S svetli ","T temni ": 2 1 2 1 1 1 1 2 2 2 ...
        : Factor w/ 2 levels "S svetli ", "T temni ": 1 1 2 1 1 1 1 2 2 2 ...
 $ majica : Factor w/ 6 levels "L ","M ","S ",..: 1 3 6 2 2 3 2 2 3 4 ...
 $ mati : num 150 173 157 160 173 174 155 170 155 174 ...
 $ oce
          : int 180 189 159 190 183 186 179 175 189 176 ...
```

### Osnovni, vnešeni podatki

#### > data

	starost	mesec	spol	masa	visina	roke
1	58	7	M moški	88	178.0	175
2	23	3	F ženski	54	174.0	171
3	21	4	F ženski	42	152.0	150
4	20	10	F ženski	60	170.0	155
5	21	1	F ženski	52	171.0	171
6	20	4	F ženski	56	170.0	174
7	21	10	F ženski	58	170.0	169
8	21	4	F ženski	77	169.0	169
9	21	7	F ženski	60	170.0	168
10	23	1	M moški	95	190.0	201
11	21	0	M moški	73	173.0	179
12	22	9	M moški	67	176.0	179
13	22	3	F ženski	58	173.0	172
14	22	9	F ženski	60	169.5	164
15	20	1	F ženski	55	164.0	168
16	20	9	F ženski	60	168.0	170
17	22	9	M moški	63	177.0	185
18	20	3	F ženski	61	175.0	174
19	21	9	F ženski	61	166.0	175
20	21	8	F ženski	59	165.0	162
21	20	11	F ženski	55	162.0	160
22	20	4	F ženski	52	165.0	0
23	22	6	F ženski	62	167.0	165
24	21	12	F ženski	61	173.0	170
25	21	7	F ženski	55	158.0	155
26	22	0	F ženski	92	196.0	0
27	21	4	F ženski	57	171.0	166

```
2 F ženski
28
        23
                               65
                                   163.0
                                           166
29
        21
                3 M moški
                               57
                                   168.0
                                           168
               11 F ženski
30
        21
                               58
                                   170.0
                                           159
31
        23
                4 M moški
                                   179.0
                               83
                                             0
32
        22
               10 M moški
                               70
                                   175.0
                                           177
33
                4 F ženski
                                   170.0
        21
                               60
                                           167
        21
                5 F ženski
                                   164.0
34
                               65
                                             0
        20
                4 F ženski
                                   172.0
35
                               56
                                           171
36
        22
                5 F ženski
                               55
                                   165.0
                                           161
37
        21
                9 F ženski
                               66
                                   164.0
                                           166
38
        21
                6 M moški
                               95
                                   194.0
                                           182
39
                1 F ženski
        21
                                   163.0
                                           160
                               58
40
        21
                6 M moški
                               70
                                   175.0
                                           170
        21
                7 F ženski
                                   170.0
41
                               55
                                           171
42
        22
                7 F ženski
                               65
                                   168.0
                                           130
               12 F ženski
43
        20
                                   172.0
                                           156
                               64
               11 F ženski
                                   173.0
44
        20
                               74
                                           172
45
        22
                6 F ženski
                               57
                                   161.0
                                           150
46
        21
                2 F ženski
                                   165.0
                                           170
                               53
                7 M moški
47
        24
                                   178.0
                               66
                                           176
                1 F ženski
48
        20
                               53
                                   165.0
                                           165
49
        23
                9 F ženski
                               62
                                   166.0
                                           166
50
        22
                9 F ženski
                               52
                                   172.0
                                           170
                6 F ženski
        21
51
                               49
                                   164.0
                                             8
               lasje
                          oci majica mati oce
   cevelj
       44 T temni S svetli
1
                                    L
                                       150.0 180
2
                                       173.0 189
       40 S svetli
                    S svetli
                                    S
3
       37
           T temni
                      T temni
                                  XXS
                                       157.0 159
                                       160.0 190
4
       39 S svetli
                    S svetli
                                    M
       39 S svetli
                                       173.0 183
5
                    S svetli
                                    M
                                       174.0 186
6
       40 S svetli S svetli
                                    S
7
       39 S svetli
                     S svetli
                                       155.0 179
                                    M
                                       170.0 175
8
       40
          T temni
                      T temni
                                   M
9
       39
           T temni
                      T temni
                                    S
                                       155.0 189
10
                                       174.0 176
       46
           T temni
                      T temni
                                   XL
11
       43
           T temni
                     S svetli
                                       168.0 174
                                    M
       42 S svetli
12
                                    S
                                       167.0 175
                     S svetli
13
       38
          T temni
                      T temni
                                    M 165.0 182
                                       175.5 176
14
       39 S svetli
                    S svetli
                                    M
15
       40 T temni
                     S svetli
                                    S
                                       158.0 183
           T temni
                                       164.0 180
16
       40
                     S svetli
                                    M
17
       42 S svetli
                                       155.0 177
                      T temni
                                    M
18
       41 T temni
                    S svetli
                                       175.0 183
                                    M
19
       41
           T temni
                      T temni
                                    М
                                       165.0 181
           T temni
20
                      T temni
                                    S
                                       162.0 175
21
       37 S svetli
                     S svetli
                                    S
                                       166.0 169
22
       37
           T temni
                      T temni
                                    S
                                       155.0 178
23
                                       166.0 168
       39
           T temni
                     S svetli
                                    S
                     S svetli
24
       39
           T temni
                                    M
                                       161.0 184
```

```
37 T temni
                   T temni
                              S 178.0 170
25
26
      49 T temni
                   T temni
                              M
                                    0.0
27
      38
          T temni
                   T temni
                              S
                                  165.0
                                         0
      39 T temni S svetli
                              M 161.0 176
28
29
      41
          T temni S svetli
                               M 151.0 173
                              S 160.0 179
30
      29 S svetli T temni
31
      43 T temni
                   T temni
                                    0.0 177
                              M
      43 S svetli S svetli
                              L 158.0 179
32
33
      39 S svetli S svetli
                               S 169.0 177
34
      40 S svetli S svetli
                               M 168.0 182
35
      40
         T temni T temni
                              S 163.0 181
      38 S svetli S svetli
                              S 170.0 180
36
37
      40
         T temni T temni
                              M 172.0 184
      43 T temni S svetli
                              M 164.0 184
38
39
      38 T temni
                   T temni
                              M 159.0 177
40
      43 T temni
                   T temni
                              S 160.0 182
      39 S svetli S svetli
                              XS
                                  173.0 181
41
42
      39 S svetli S svetli
                              S 164.0 184
43
      38 S svetli
                              M 176.0 180
                   T temni
44
      40 T temni
                   T temni
                              M 168.0 175
                                  50.0 53
45
      37 T temni
                   T temni
                              L
                              M 160.0 172
46
      38
          T temni S svetli
47
      42 T temni T temni
                              M 170.0 175
      39 S svetli S svetli
                              XS 168.0 172
48
49
      38 T temni
                   T temni
                              M 162.0 180
50
      38 T temni S svetli
                              S 175.0 180
      38 S svetli S svetli
51
                              XS 159.0 172
```

### Vrste spremenljivk

Opisne spremenljivke

```
> opisne <- which(sapply(data, "class") ==</pre>
      "factor")
+
> length(opisne)
[1] 4
> names(data)[opisne]
[1] "spol"
              "lasje" "oci" "majica"
  Stevilske spremenljivke
> stevilske <- which(!sapply(data, "class") ==</pre>
      "factor")
> length(stevilske)
[1] 8
> names(data)[stevilske]
[1] "starost" "mesec"
                          "masa"
                                    "visina"
[5] "roke"
               "cevelj"
                          "mati"
                                    "oce"
```

### 2 Pregled osnovnih podatkov

Opisna statistika

### Opisna statistika

```
> summary(data[, 1:6])
```

```
starost
                    mesec
                                         spol
       :20.00
                      : 0.000
Min.
                Min.
                                  F ženski: 40
                1st Qu.: 3.500
1st Qu.:21.00
                                 M moški :11
Median :21.00
                Median : 6.000
Mean
       :21.98
                Mean
                      : 5.922
3rd Qu.:22.00
                3rd Qu.: 9.000
       :58.00
Max.
                Max.
                       :12.000
                    visina
    masa
                                      roke
Min.
       :42.00
                Min.
                       :152.0
                                 Min.
                                       : 0.0
1st Qu.:55.50
                1st Qu.:165.0
                                 1st Qu.:160.0
Median :60.00
                                 Median :168.0
                Median :170.0
Mean
       :62.76
                Mean
                      :170.4
                                 Mean
                                        :151.5
3rd Qu.:65.50
                3rd Qu.:173.0
                                 3rd Qu.:171.5
Max.
       :95.00
                Max. :196.0
                                 Max.
                                        :201.0
```

#### Opisna statistika

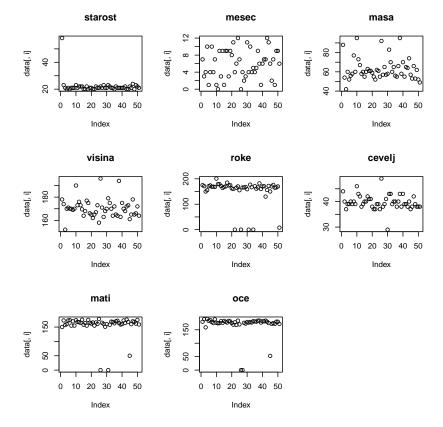
```
> summary(data[, 7:12])
```

```
cevelj
                                        oci
                       lasje
Min.
       :29.00
                 S svetli :19
                                S svetli :28
1st Qu.:38.00
                 T temni :32
                                T temni :23
Median :39.00
       :39.71
Mean
3rd Qu.:41.00
Max.
       :49.00
majica
               mati
                                oce
   : 3
                 : 0.0
          Min.
                           Min.
                                  :
                                      0.0
                           1st Qu.:175.0
          1st Qu.:159.0
    :25
    :18
          Median :164.0
                           Median :179.0
XL
    : 1
          Mean
                  :156.2
                           Mean
                                  :168.9
    : 3
XS
          3rd Qu.:170.0
                           3rd Qu.:182.0
XXS : 1
                  :178.0
                                  :190.0
          Max.
                           Max.
```

Grafični pregled podatkov

### Grafični pregled podatkov

```
> par(mfrow = c(3, 3))
> for (i in stevilske) plot(data[, i], main = names(data)[i])
```



Pri zbiranju podatkov so manjkajoče vrednosti spremenjene v vrednost nič. Za nobeno spremenljivko taka vrednost ni smiselna, zato dobro označuje manjkajočo vrednost. Zaradi enostavnejše analize bomo enote s takimi vrednostmi pri katerikoli spremenljivki izločili.

### Odstranitev enot z manjkajočimi podatki

Odstranimo še podatke nenavadno starega človeka in podatke osebe s kratko nogo.

### Odstranitev podatkov

```
Odstranimo podatke prestarega človeka :)

> data <- data[data$starost < 25, ]

in še enega kratkorokega

> data <- data[data$roke > 50, ]

Popravimo podatke
```

### Popravek podatkov

```
> data[, "mati"] <- data[, "mati"] + 100 *
+        (data[, "mati"] < 100)
> data[, "oce"] <- data[, "oce"] + 100 *
+        (data[, "oce"] < 100)</pre>
```

Pri prepisu podatkov iz sistema Moodle dobijo vrednosti opisnih spremenljivk na koncu nepotreben znak presledek. Odstranimo jih lahko z uporabo 'regularnih izrazov' (regular expression).

### Ureditev imen nivojev

Odstranimo presledke v vrednostih

> levels(data[, "lasje"]) <- c("svetli",</pre>

Velikost majice je merjena na urejenostni lestvici, zato vrednosti uredimo po velikosti

### Urejenostna merska lestvica

"temni")

Spremenimo vrstni red nivojev

```
> (data[, "majica"] <- ordered(x, levels = c("XXS",</pre>
       "XS", "S", "M", "L", "XL")))
 [1] S
         XXS M
                  M
                       S
                            M
                                M
                                     S
                                         XL
                                              S
                                                  M
[12] M
          S
              M
                  M
                       M
                                S
                                     S
                                         S
                                              M
                                                  S
                       S
                            S
                                                  S
[23] M
          M
              S
                   L
                                S
                                     M
                                         M
                                              M
                                     XS
[34] XS
        S
              M
                   M
                       L
                            M
                                M
                                              S
Levels: XXS < XS < S < M < L < XL
```

# 3 Pregled urejenih podatkov

> (	data						
	starost	mesec	spol	masa	visina	roke	cevelj
2	23	3	zenski	54	174.0	171	40
3	21	4	zenski	42	152.0	150	37
4	20	10	zenski	60	170.0	155	39
5	21	1	zenski	52	171.0	171	39
6	20	4	zenski	56	170.0	174	40
7	21	10	zenski	58	170.0	169	39
8	21	4	zenski	77	169.0	169	40
9	21	7	zenski	60	170.0	168	39
10	23	1	moski	95	190.0	201	46
12	22	9	moski	67	176.0	179	42
13	22	3	zenski	58	173.0	172	38
14	22	9	zenski	60	169.5	164	39
15	20	1	zenski	55	164.0	168	40
16	20	9	zenski	60	168.0	170	40
17	22	9	moski	63	177.0	185	42
18	20	3	zenski	61	175.0	174	41
19	21	9	zenski	61	166.0	175	41
20	21	8	zenski	59	165.0	162	38
21	20	11	zenski	55	162.0	160	37
23	22	6	zenski	62	167.0	165	39
24	21	12		61	173.0	170	39
25	21	7	zenski	55	158.0	155	37
28	23	2	zenski	65	163.0	166	39
29	21	3	moski	57	168.0	168	41
30	21	11	zenski	58	170.0	159	29
32	22	10	moski	70	175.0	177	43
33	21	4	zenski	60	170.0	167	39
35	20	4	zenski	56	172.0	171	40
36	22	5	zenski	55	165.0	161	38
37	21	9	zenski	66	164.0	166	40
38	21	6	moski	95	194.0	182	43
39	21	1	zenski	58	163.0	160	38
40	21	6	moski	70	175.0	170	43
41	21	7		55	170.0	171	39
42	22	7		65			39
43	20	12	zenski	64	172.0		38
44	20		zenski	74	173.0	172	40
45	22		zenski	57		150	37
46	21	2		53	165.0	170	38
47	24	7	moski	66	178.0	176	42
48	20	1	zenski	53	165.0	165	39
49	23	9		62			38
50	22		zenski	52		170	38
	lasje		majica				
2	svetli :		_	173.0			
3	temni	temne	XXS	157.0			

```
svetli svetle
                      M 160.0 190
5
 svetli svetle
                     M 173.0 183
   svetli svetle
6
                      S 174.0 186
                     M 155.0 179
7
  svetli svetle
   temni
                      M 170.0 175
8
           temne
9
    temni
           temne
                      S 155.0 189
10
   temni
                     XL 174.0 176
           temne
12 svetli svetle
                      S 167.0 175
   temni temne
                      M 165.0 182
14 svetli svetle
                      M 175.5 176
   temni svetle
                      S 158.0 183
                      M 164.0 180
16
   temni svetle
17 svetli temne
                      M 155.0 177
                      M 175.0 183
18
   temni svetle
19
   temni temne
                      M 165.0 181
20
                      S 162.0 175
   temni temne
21 svetli svetle
                      S 166.0 169
23
   temni svetle
                      S 166.0 168
24
   temni svetle
                      M 161.0 184
25
                      S 178.0 170
   temni temne
28
   temni svetle
                     M 161.0 176
29
   temni svetle
                      M 151.0 173
30 svetli temne
                      S 160.0 179
32 svetli svetle
                      L 158.0 179
33 svetli svetle
                      S 169.0 177
35 temni temne
                      S 163.0 181
36 svetli svetle
                      S 170.0 180
   temni temne
                     M 172.0 184
38
   temni svetle
                      M 164.0 184
39
   temni temne
                      M 159.0 177
40
   temni temne
                      S 160.0 182
41 svetli svetle
                     XS 173.0 181
42 svetli svetle
                      S 164.0 184
43 svetli temne
                      M 176.0 180
44
   temni
           temne
                      M 168.0 175
45
                      L 150.0 153
   temni
           temne
46
   temni svetle
                      M 160.0 172
47
   temni temne
                      M 170.0 175
48 svetli svetle
                     XS 168.0 172
49
   temni temne
                      M 162.0 180
50
   temni svetle
                      S 175.0 180
```

### 3.1 Opisna statistika

### Opisna statistika

```
> summary(data[, 1:6])
```

```
starost
                    mesec
                                      spol
Min.
       :20.00
                Min. : 1.000
                                  zenski:35
1st Qu.:21.00
                1st Qu.: 3.500
                                  moski : 8
Median :21.00
                Median : 7.000
                       : 6.326
Mean
       :21.26
                Mean
3rd Qu.:22.00
                3rd Qu.: 9.000
       :24.00
Max.
                       :12.000
                Max.
     masa
                    visina
                                      roke
Min.
       :42.00
                       :152.0
                                 Min.
                                        :130.0
                Min.
1st Qu.:55.50
                1st Qu.:165.0
                                 1st Qu.:163.0
Median :60.00
                Median:170.0
                                 Median :169.0
       :61.44
Mean
                Mean
                       :169.7
                                 Mean
                                        :167.4
3rd Qu.:64.50
                3rd Qu.:173.0
                                 3rd Qu.:171.5
       :95.00
                       :194.0
                                        :201.0
Max.
                Max.
                                 Max.
```

### Opisna statistika

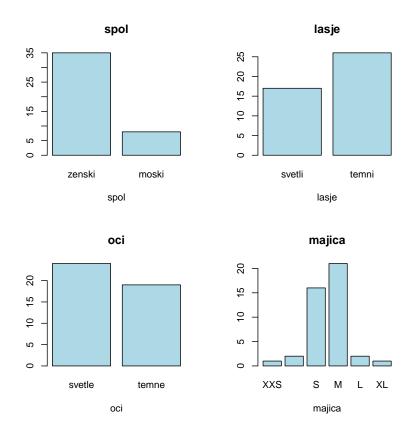
### > summary(data[, 7:12])

cevelj	lasje	oci	majica
Min. :29.00	svetli:17	svetle:24	XXS: 1
1st Qu.:38.00	temni :26	temne :19	XS : 2
Median :39.00			S :16
Mean :39.37			M :21
3rd Qu.:40.00			L : 2
Max. :46.00			XL : 1
mati	oce		
Min. :150.0	Min. :153	. 0	
1st Qu.:160.0	1st Qu.:175	. 0	
Median :165.0	Median :179	. 0	
Mean :165.2	Mean :178	. 0	
3rd Qu.:171.0	3rd Qu.:182	.5	
Max. :178.0	Max. :190	. 0	

### 3.2 Porazdelitve podatkov

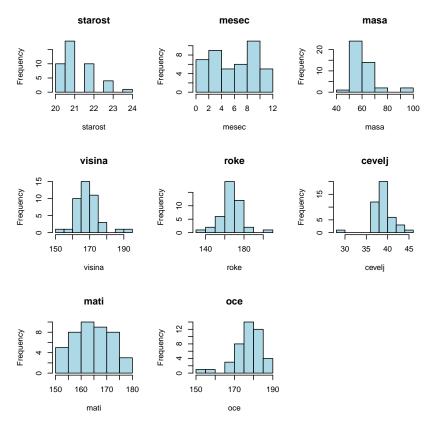
Porazdelitve opisnih spremenljivk

Porazdelitve opisnih spremenljivk



Porazdelitve številskih spremenljivk

### ${\bf Porazdelitve\ {\tt \check{s}tevilskih\ spremenljivk}}$



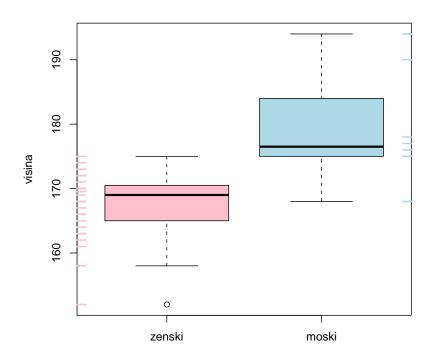
Omogočimo neposredno rabo spremenljivk.

### > attach(data)

# 4 Testiranje hipotez

### 4.1 Ali so fantje večji od deklet?

Porazdelitvi



### Porazdelitvi - R ukazi

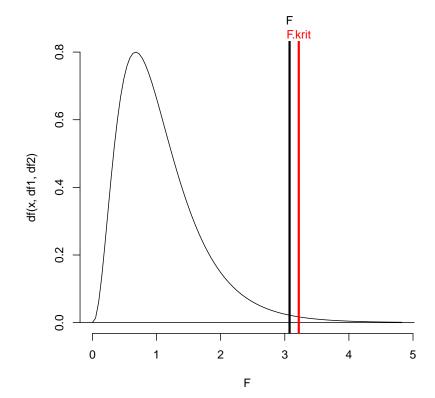
```
> boxplot(visina ~ spol, col = c("pink",
+     "lightblue"), ylab = "visina")
> rug(visina[spol == "zenski"], side = 2,
+     col = "pink", lwd = 2)
> rug(visina[!spol == "zenski"], side = 4,
+     , col = "lightblue", lwd = 2)
```

### Opisni pregled

Ali sta varianci značilno različni?

```
> alpha <- 0.01
> (v <- sort(s^2))
  zenski
            moski
23.83067 73.26786
> ns <- as.vector(n[order(s)])</pre>
> (F \leftarrow as.vector(v[2]/v[1]))
[1] 3.074519
> (df1 <- ns[2] - 1)
[1] 7
> (df2 <- ns[1] - 1)
[1] 34
> (F.krit <- qf(1 - alpha, df1, df2))</pre>
[1] 3.218154
> (p <- 1 - pf(F, df1, df2))
[1] 0.01278561
> if (F < F.krit) cat("Varianci NISTA statistično značilno različni (p =",
      round(p, 3), ").\n") else cat("Varianci STA statistično zančilno različni
      alpha, ") (p = ", round(p, 3), ").\n")
Varianci NISTA statistično značilno različni (p = 0.013).
```

### Ali sta varianci značilno različni?



#### Kako smo narisali sliko?

Studentov t-test razlike povprečij

### Hipoteze in delni rezultati

Uredimo vrstni red delnih rezultatov za test hipotez

$$H_0: \mu_{moski} = \mu_{zenski} + \Delta$$
  
 $H_1: \mu_{moski} > \mu_{zenski} + \Delta$ 

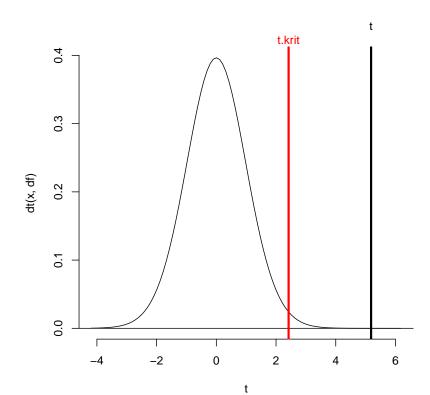
```
> ord <- c("moski", "zenski")
> (xbar <- as.vector(xbar[ord]))
[1] 179.1250 167.5857
> (s <- as.vector(s[ord]))
[1] 8.559665 4.881667
> (n <- as.vector(n[ord]))
[1] 8 35</pre>
```

### Stopnja tveganja in kritične vrednosti

```
> alpha <- 0.01
> delta <- 0
> (df <- n[1] + n[2] - 2)
[1] 41
> (t.krit <- qt(1 - alpha, df))
[1] 2.420803</pre>
```

### Studentov t-test

#### Slika

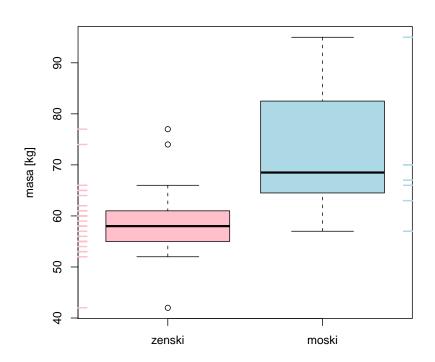


### 4.2 Ali so fantje tezji od deklet?

Porazdelitvi

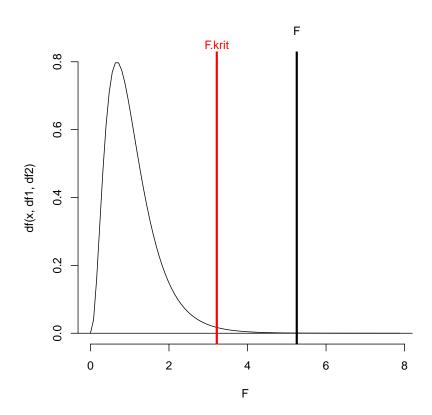
Opisni pregled

> (n <- tapply(y, spol, length))
zenski moski</pre>



```
> \( \frac{\sqrt{\sqrt{\sqrt{\gamma}}}{\sqrt{\sqrt{\gamma}}} \) \( \frac{\sqrt{\sqrt{\gamma}}}{\sqrt{\gamma}} \) \( \frac{\sqrt{\gamma}}{\sqrt{\gamma}} \) \
```

### Ali sta varianci značilno različni?



#### Kako smo narisali sliko?

Studentov t-test razlike povprečij

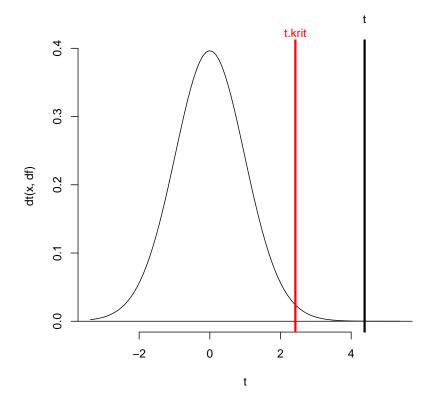
### Hipoteze in delni rezultati

Uredimo vrstni red delnih rezultatov za test hipotez

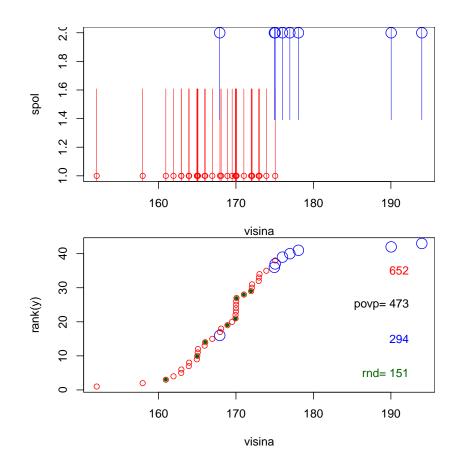
$$H_0: \mu_{moski} = \mu_{zenski} + \delta$$
  
 $H_1: \mu_{moski} > \mu_{zenski} + \delta$ 

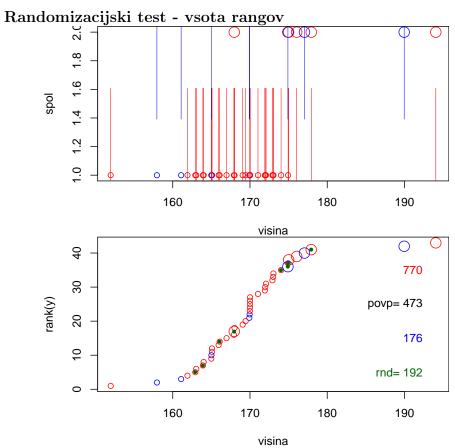
```
> ord <- c("moski", "zenski")</pre>
> (xbar <- as.vector(xbar[ord]))</pre>
[1] 72.87500 58.82857
> (s <- as.vector(s[ord]))</pre>
[1] 14.277230 6.228425
> (n <- as.vector(n[ord]))</pre>
[1] 8 35
Stopnja tveganja in kritične vrednosti
> alpha <- 0.01
> delta <- 0
> (df <- n[1] + n[2] - 2)
[1] 41
> (t.krit <- qt(1 - alpha, df))</pre>
[1] 2.420803
Studentov t-test
> xbar[1] - xbar[2]
[1] 14.04643
> s2 \leftarrow ((n[1] - 1) * s[1]^2 + (n[2] - 1) *
     s[2]^2/(n[1] + n[2] - 2)
> (t <- (xbar[1] - xbar[2] - delta)/sqrt(s2) *
      sqrt(n[1] * n[2]/(n[1] + n[2])))
[1] 4.379903
> (p <- 1 - pt(t, df))
[1] 4.012688e-05
> if (t < t.krit) cat("Povprečjel NI statistično značilno večje (p =",
      round(p, 3), ").\n") else cat("Povprečje1 JE statistično zančilno večje (
      alpha, ") (p = ", round(p, 3), "). \n")
Povprečjel JE statistično zančilno večje (p < 0.01 ) (p = 0 ).
```

# Slika



Neparametrični test - Wilcoxon





### Wilcoxon test v R

# 5 Kontingenca

```
Barva las in oči
> f <- table(lasje, oci)</pre>
> f
       oci
       svetle temne
lasje
 svetli
          14 3
 temni
            10
                  16
> addmargins(f)
       oci
       svetle temne Sum
lasje
 svetli
           14
                  3 17
 temni
            10
                  16 26
```

24

#### Pričakovane frekvence

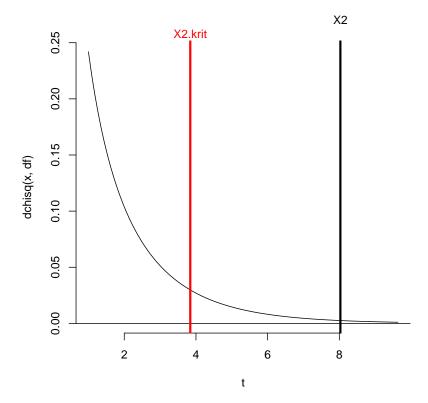
Sum

19 43

### Razlika opaženega in pričakovanega

```
Test \chi^2
> alpha <- 0.05
> (df <- (ncol(f) - 1) * (nrow(f) - 1))
> (X2.krit <- qchisq(1 - alpha, df))</pre>
[1] 3.841459
> (X2 <- sum((f - e)^2/e))
[1] 8.029432
> (p \leftarrow 1 - pchisq(X2, df))
[1] 0.004602328
> if (X2 < X2.krit) cat("Spremenljivki NISTA odvisni (p =",</pre>
      round(p, 4), ").\n") else cat("Spremenljivki STA odvisni (p <",</pre>
      alpha, ") (p = ", round(p, 4), ").\n")
Spremenljivki STA odvisni (p < 0.05) (p = 0.0046).
Funkcija za test v R
> chisq.test(lasje, oci, correct = FALSE)
        Pearson's Chi-squared test
data: lasje and oci
X-squared = 8.0294, df = 1, p-value =
0.004602
     Asociacija (2 \times 2)
5.1
Barva las in oči
        oci
          svetle temne Sum
lasje
  svetli
              14
                     3 17
  temni
              10
                     16 26
                     19 43
              24
  Sum
Asociacija (2 \times 2)
                          \frac{N(ad-bc)^2}{(a+b)(c+d)(a+c)(b+d)}
> sum(f) * det(matrix(f, 2, 2))^2/prod(colSums(f),
      rowSums (f))
[1] 8.029432
```

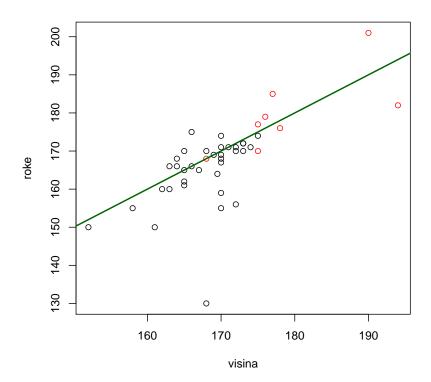
# Slika



# 6 Korelacija in regresija

Slika Lenoarda da Vincija 'Virtruvian man' prikazuje razmerja različnih delov telesa. Višina človeka in razpon rok naj bi bila približno enaka. Če trditev drži, bi morale točke določene z višino (x) in razponom rok (y) ležati na premici y=x.

Virtruvian man: Roke = Višina



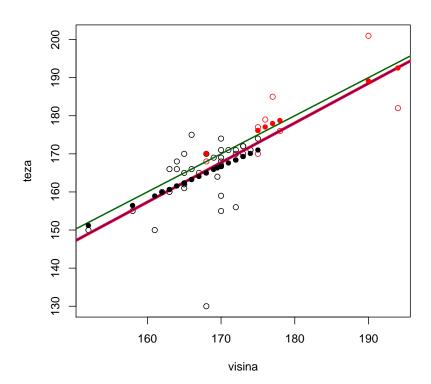
### Spremenljivke

### Virtruvian man: Roke = Višina

```
200
      190
      180
      170
roke
      160
                                          0 0
      150
      140
      130
                                       0
                         160
                                         170
                                                         180
                                                                        190
                                            visina
```

```
Řegresija v
[1] 0.6906298
> lsfit(x, y)$coefficients
Intercept
-8.832009 1.038539
> lm(y \sim x)$coefficients
(Intercept)
  -8.832009
               1.038539
> lm(y \sim x * spol)
lm(formula = y \sim x * spol)
Coefficients:
                             spolmoski
(Intercept)
                        X
  20.648518
                 0.859143
                              4.642732
x:spolmoski
   0.003153
```

### Virtruvian man: Roke = Višina



### Analiza variance za linearni model

```
> anova(lm(roke ~ visina * spol))
Analysis of Variance Table
```

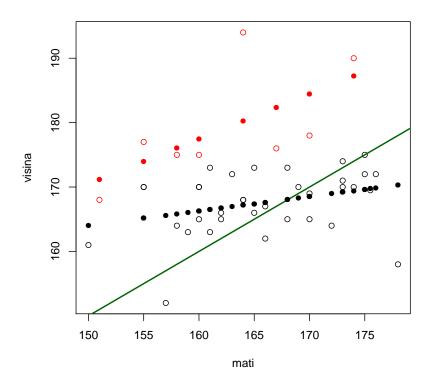
```
Response: roke
```

Signif. codes:

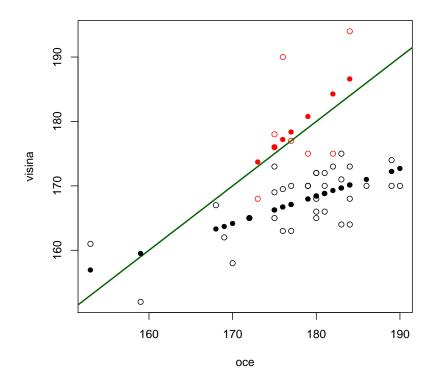
```
Df Sum Sq Mean Sq
                                 F value
                                             Pr (>F)
visina
             1 2362.2 2362.2
                                 37.0845 3.887e-07
spol
             1
                 106.1
                         106.1
                                  1.6657
                                             0.2044
visina:spol
             1
                   0.0
                           0.0 4.902e-05
                                             0.9944
Residuals
            39 2484.3
                          63.7
visina
spol
visina:spol
Residuals
```

Primerjava z višino matere

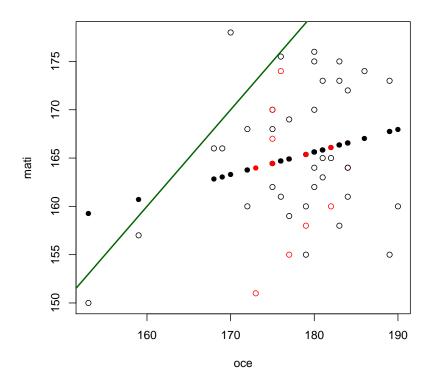
0 '\*\*\*' 0.001 '\*\*' 0.01 '\*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1



# Primerjava z višino očetov



Primerjava višin očetov in mam



# Literatura